

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 353/2015-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Zbojom, Kuzmányho 4, Martin, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Martin prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Martin je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 444,66 € (slovom štyristoštyridsaťštyri eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Tomáša Zboju, Kuzmányho 4, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 353/2015 zo 14. júla 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľ“ alebo „matka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 P 303/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním návrhu na zvýšenie výživného na maloleté dieťa 6. októbra 2010 na okresnom súde, kde je vedené pod sp. zn. 12 P 303/2010.

Sťažovateľka uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 545/15 (doručeným ústavnému súdu 29. júna 2015), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Dovolím si uviesť toľko, že bez relevantných dôkazov, na ktoré poukazujú účastníci v predmetnom konaní, najmä pokiaľ ide o zisťovanie príjmov otca maloletej počas vykonávania svojej profesie na území Veľkej Británie, nemá súd reálnu možnosť vo veci rozhodnúť vzhľadom aj na doteraz zabezpečené listinné dôkazy, ktoré neboli dostatočné a pre ktoré došlo aj k zrušeniu rozhodnutí, ktoré boli vydané v merite veci.

Dovolím si podotknúť, že vzhľadom na to, že je nevyhnutná komunikácia s orgánmi v zahraničí, je potrebné vykonávať preklady jednotlivých listinných dôkazov a toto všetko je spojené s väčšími časovými nárokmi.“

Súčastou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania:

„Konanie vo veci sa začalo na tunajšom súde dňa 06.10.2010. Vec napadla zákonnému sudcovi JUDr. Romanovi Tichému, ktorý bol od 01.04.2012 preložený na Krajský súd v Žiline. Vo veci boli vykonané nasledovné úkony súdu a účastníkov konania:

- dňa 18.10.2010 bola vykonaná lustrácia spisu, zároveň boli vykonané úkony v súvislosti s pripojením spisov a predložený tajomníčke senátu príslušného súdneho oddelenia.

- dňa 12.11.2010 bol doručený návrh na vykonanie dôkazov prostredníctvom právnej zástupkyne matky maloletého dieťaťa,

- na súde 19.11.2010 vykonaný úradný záznam po tom, čo sa dostavil otec dieťaťa, ktorému krátkou cestou bol doručovaný návrh na zvýšenie výživného, čo potvrdil svojim podpisom a uviedol kontaktnú adresu,

- dňa 23.11.2010 súd vydal uznesenie o ustanovení kolízneho opatrovníka pre maloleté dieťa, ktoré bolo účastníkom doručené a nadobudlo právoplatnosť dňa 20.01.2011,

- dňa 12.11.2010 právna zástupkyňa matky podáva na súd písomný návrh na vykonanie dôkazov, a to zisťovaním prostredníctvom inštitúcií vo Veľkej Británii ohľadom príjmov otca maloletého dieťaťa,

- táto požiadavka bola realizovaná kanceláriou dňa 25.11.2010,

- dňa 30.11.2010 bol vytýčený termín pojednávania vo veci na 28.01.2011,

- dňa 26.11.2010 do spisu bolo pripojené splnomocnenie advokátky na zastupovanie otca maloletej v uvedenom súdnom spore,

- č. 1. 26 - 30 súdneho spisu obsahujú žiadosti zo strany súdu o podanie správ ohľadne príjmov matky dieťaťa, otca dieťaťa, dotazy na zamestnávateľov matky,

- č. 1. 31 - 38 obsahujú odpovede, a to Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine o poberaní dávok v hmotnej núdzi niektorého z rodičov, o peňažnom príspevku na kompenzáciu sociálnych dávok, potvrdenie zamestnávateľa matky o jej príjme, ako aj ďalšieho zamestnávateľa, potvrdenie o poberaní rodinných prídavkov,

- dňa 14.01.2011 bolo písomne zaslané oznámenie právnej zástupkyne otca maloletého dieťaťa vo forme upozornenia súdu na porušovanie a zneužívanie výkonu

rodičovských práv zo strany matky a zo strany základnej školy s materskou školou v Martine, ktorú maloletá navštevuje,

- zároveň pripojené fotokópie zápisnice z OO PZ zo dňa 22.12.2010 o podaní oznámenia otca maloletej o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, zápisnica zo dňa 25.12.2010 vykonaná na OO PZ Martin, ďalšia zápisnica vykonaná na OO PZ zo dňa 07.01.2011,

- dňa 21.01.2011 právna zástupkyňa otca maloletej podala vyjadrenie k návrhu na zvýšenie výživného na maloleté dieťa s priložením potvrdenia ÚNM Martin zo dňa 04.01.2011, pracovná zmluva, ktorá bola uzatvorená s otcom dieťaťa, výpisom z katastra nehnuteľností, potvrdením ČSOB zo dňa 29.11.2010 o účte otca maloletej, z ktorého sa vykonávajú úhrady, výpisy z listu vlastníctva týkajúce sa nehnuteľností,

- zápisnica o pojednávaní zo dňa 28.01.2011, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom zváženia ďalšieho dokazovania, ktoré prednášali účastníci na pojednávaní,

- Sociálna poisťovňa pobočka Martin v súvislosti s poskytnutím súčinnosti vo vzťahu k otcovi maloletej zo dňa 24.01.2011,

- dňa 15.02.2011 vytýčený termín pojednávania na deň 08.04.2011 o 09:00 hod.,

- dňa 14.03.2011 bol požiadaný otec dieťaťa o predloženie konkrétnych listinných dôkazov, takáto žiadosť bola vykonaná aj vo vzťahu k matke maloletej a zamestnávateľov, následné odpovede zamestnávateľov na požiadavku súdu, ktoré sú na č. 1.100 -107,

- dňa 28.03.2011 matka dieťaťa na výzvu súdu predkladá požadované doklady, ktorými špecifikuje náklady v súvislosti so starostlivosťou o maloletú a dokladá relevantnými listinnými dôkazmi, ako aj výpismi z účtov z peňažného ústavu, ktoré sú na č. 1. 109 - 163,

- dňa 07.04.2011 list z Referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR Martin v súvislosti s vykonaným pohovorom s otcom dieťaťa, záznam z pohovoru v rodine, potvrdením zo dňa 06.04.2011 zo Základnej školy s materskou školou v Martine,

- list zo dňa 10.02.2011 vydaný na žiadosť matky k súdnemu pojednávaniu v súvislosti s tréningom a uvedením ceny za jednotlivé tréningy a ďalšie doklady v súvislosti so zakúpením rôznych potrieb pre maloletú na č. 1. 170 - 179 súdneho spisu,

- zápisnica o pojednávaní zo dňa 08.04.2011, na ktorom súd vyhlásil rozsudok,

- žiadosť o predĺženie zákonnej lehoty na písomné vypracovanie rozsudku, ktorú predsedníčka súdu zákonnému sudcovi povolila, a to do 05.05.2011 a zároveň oznámenie účastníkom konania o predĺžení lehoty na vypracovanie rozsudku,
- rozsudok č. 1. 191, ktorý bol vyhlásený, bol účastníkom doručený
- dňa 20.05.2011 súdu doručené odvolanie navrhovateľa, t. j. matky proti rozsudku z uvedených dôvodov,
- dňa 23.05.2011 prostredníctvom právnej zástupkyne otca maloletej podáva odvolanie proti rozsudku v časti, ktorou zamietol jeho návrh na zverenie dieťaťa do striedavej starostlivosti,
- dňa 25.05.2011 prostredníctvom VSÚ odvolania posielané účastníkom konania, ako aj kolíznemu opatrovníkovi s určením lehoty na písomné vyjadrenie,
- dňa 08.06.2011 matka prostredníctvom právnej zástupkyne podáva vyjadrenie k odvolaniu otca.
- dňa 10.06.2011 právna zástupkyňa otca podáva vyjadrenie k odvolaniu matky,
- dňa 13.06.2011 ÚPSVaR Martin podáva vyjadrenie k odvolaniam,
- dňa 21.06.2011 spis predkladaný odvolaciemu súdu v Žiline, ktorý spis je doručený dňa 08.07.2011 pod sp. zn. 6 CoP/61/2011,
- dňa 11.08.2011 Krajský súd v Žiline oznámil verejné vyhlásenie rozhodnutia na deň 17.08.2011 o 10:45 hod..
- dňa 17.08.2011 zápisnica o vyhlásení rozhodnutia, ktorým bol prvostupňový rozsudok zrušený a vrátený na ďalšie konanie,
- dňa 17.10.2011 spis vrátený z odvolacieho súdu prvostupňovému súdu s tým, že dňa 18.10.2011 bol predložený sudcovi,
- podľa úradného záznamu zo dňa 26.10.2011 matka si na súde krátkou cestou prevzala zrušujúce rozhodnutie krajského súdu,
- dňa 28.10.2011 právna zástupkyňa matky predkladá listiny za účelom preukázania príjmov otca maloletého (č. 1. 243 - 251),
- dňa 23.12.2011 realizuje sa referát zákonného sudcu o získavanie a vyžiadanie správ tak, ako boli navrhované jednotlivými účastníkmi konania,
- dňa 23.12.2011 nariadené pojednávanie na 25.05.2012,

- dňa 04.01.2012 nariadený termín pojednávania na 16.03.2012,
- dňa 29.12.2011 doručená prostredníctvom právneho zástupcu otca sťažnosť na prietahy v konaní a zároveň vyjadrenie zákonného sudcu k uvedenej sťažnosti zo dňa 04.01.2012 a následná odpoveď predsedníčky Okresného súdu Martin právnenému zástupcovi otca dieťaťa zo dňa 05.01.2012,
- zápisnica z pojednávania zo dňa 06.03.2012, ktoré pojednávanie bolo odročené na 25.05.2012 o 08:30 hod. s tým, že podaním doručeným súdu dňa 20.03.2012 právny zástupca otca dieťaťa predkladá listinné dôkazy v origináloch jeho jazyka a za tým účelom, aby boli predložené originály týchto listinných dôkazov,
- dňa 05.04.2012 adresované ÚPSVaR Martin otec dieťaťa vzniesol námietky zaujatosti k pracovníkom ÚPSVaR Martin,
- dňa 18.04.2012 predložené originály listinných dôkazov zo strany otca dieťaťa,
- uznesenie zo dňa 23.04.2012, ktorým bol ustanovený prekladateľ z jazyka arabského na preloženie listín,
- dňa 17.05.2012 súdu doručená odpoveď z Daňového úradu Košice vrátane daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby,
- dohoda o ukončení právneho zastúpenia medzi advokátkou matky dieťaťa a doloženie plnej moci [REDAKOVANÉ] zo dňa 24.05.2012, pripojené potvrdenia o príjme matky,
- zaplatené poplatky matkou, ktoré sú na č. 1. 336 - 365 a ďalšie listinné dôkazy v cudzom jazyku na č. 1.366 - 375,
- správa kolízneho opatrovníka z návštevy v rodine zo dňa 24.05.2012,
- zápisnica o pojednávaní zo dňa 25.05.2012, ktoré bolo odročené na 07.09.2012 z dôvodu, že nebola doručená správa ohľadom otca prostredníctvom dožiadaného orgánu na pojednávanie,
- úradný preklad z arabského jazyka do slovenského na č. 1. 381 - 385,
- uznesenie zo dňa 15.06.2012, ktorým bola priznaná prekladateľovi odmena a zároveň daná aj na realizáciu doručením do učtárne súdu dňa 16.07.2012,
- dňa 22.06.2012 ÚPSVaR Martin podáva vyjadrenie k námietke zaujatosti a ustanovenie iného kolízneho opatrovníka z dôvodov uvedených na č. 1. 391 - 395,

- úradný záznam zo dňa 06.09.2012, z ktorého obsahu je zrejmé, že dožiadanie, ktoré bolo založené do súdneho spisu, bolo prijaté, ale nebolo možné ho vybaviť, pretože nebola uvedená presná adresa svedka alebo osoby, od ktorej žiadal súd zisťovať údaje, jasné a presné otázky, ktoré sa počas výsluchu mali položiť, po doplnení tejto požiadavky bude znovu vykonaný výsluch,

- č. 1. 399 - 402 obsahuje výdaje na maloletú v školskom roku 2012/2013,

- dňa 07.09.2012 zápisnica o pojednávaní, ktoré bolo odročené na 26.10.2012 o 09:00 hod. za účelom rozhodnutia o otázke kolízneho opatrovníka,

- písomný kontakt s pracovníčkou Min. spravodlivosti z odboru medzinárodného práva súkromného na č. 1. 405 - 412,

- uznesenie zo dňa 10.10.2012, ktorým bolo zrušené uznesenie o ustanovení kolízneho opatrovníka v Martine a zároveň ustanovený opatrovník v Žiline bolo v dôsledku odvolania zrušené uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5CoP/3/2013 zo dňa 31.01.2013,

- termín vytýčený na 26.10.2012 bol dňa 22.10.2012 zmenený na deň 19.12.2012 o 14:00 hod. z dôvodu účasti sudcov na školení, ktoré poriadalo MS SR pre agendu P,

- č. 1. 419 odvolanie voči uzneseniu o zmene kolízneho opatrovníka prostredníctvom kolízneho opatrovníka v Martine a odvolanie kolízneho opatrovníka, ktorý bol ustanovený, a to v Žiline,

- upovedomenie o zrušení pojednávania zo dňa 19.12.2012 z dôvodu predloženia spisu Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o uznesení v súvislosti so zmenou kolízneho opatrovníka,

- dňa 20.11.2012 doručené písomné vyjadrenie k odvolaniam otca prostredníctvom právneho zástupcu,

- č. 1. 431 zrušujúce rozhodnutie Krajského súdu v Žiline uznesenia OS MT zo dňa 10.10.2012, ktoré bolo referátom VSÚ zo dňa 15.03.2013 doručované účastníkom konania,

- dňa 02.04.2013 predmetný spis bol pridelený JUDr. Nore Zátopkovej,

- dňa 09.04.2013 spis predložila zákonná sudkyňa predsedníčke súdu po jej vyjadrení a následnom vylúčení z pojednávania a rozhodnutia dňa 12.04.2013,

- náhodným výberom podľa pokynu bola vec pridelená dňa 15.04.2013 zákonnej sudkyňi JUDr. Márii Ilgovej,

- dňa 20.05.2013 na pokyn sudcu spis predložený VSÚ na ustanovenie opatrovníka vzhľadom na zrušujúce rozhodnutie KS ZA (č. 1. 431),

- dňa 17.05.2013 doručené súdu vyjadrenie matky, ktorá podáva vo veci písomné vyjadrenie prostredníctvom právnej zástupkyne,

- dňa 24.05.2013 po konzultácii VSÚ so zákonnou sudkyňou a na základe jej pokynu bol realizovaný referát sudkyne na č. 1. 446 a následne predložený spis VSÚ na ďalší postup, pretože kolízny opatrovník podľa názoru sudkyne bol právoplatne ustanovený na č. 1.14 súdneho spisu,

- VSÚ dňa 17.06.2013 vydal uznesenie o ustanovení prekladateľa z jazyka anglického v súvislosti s vykonaním prekladov, ktoré boli prostredníctvom právnych zástupcov zaslané účastníkom konania a kolíznemu opatrovníkovi,

- dňa 02.07.2013 sudca vyzval právnu zástupkyňu otca maloletej na oznámenie všetkých relevantných skutočností potrebných pre vykonanie dožiadania do Veľkej Británie za účelom zisťovania zárobokových a majetkových pomerov na strane otca, ktoré skutočnosti boli konkretizované a zároveň bolo poukazované aj na ustanovenia § 120, ods. 1, 4 O. s. p., § 123 O. s. p. a § 53 O. s. p.,

- dňa 18.07.2013 právny zástupca otca dieťaťa doručuje oznámenie k výzve zo dňa 02.07.2013, ako aj právna zástupkyňa matky dieťaťa reaguje na výzvu súdu doručením oznámenia zo dňa 01.08.2013 vrátane listinných dôkazov,

- listom zo dňa 05.09.2013 bol požiadaný ustanovený prekladateľ o vykonanie prekladov, ktoré sú uvedené v prílohe žiadosti o vykonanie dôkazu podľa nariadenia ES 1206/2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach a ktoré požiadavky boli v rámci zistených skutočností maximálne konkretizované,

- zo strany prekladateľa preložené písomnosti boli súdu doručené dňa 27.09.2013, následne uznesením zo dňa 18.10.2013 bola priznaná prekladateľovi odmena, ktorá bola daná na realizáciu do účtárne 25.11.2013,

- uvedené preložené písomnosti dňa 18.10.2013 boli zaslané na príslušný dožiadaný súd alebo orgán do Veľkej Británie,

- dňa 22.01.2014 do súdneho spisu sa vrátilo dožiadanie z Veľkej Británie s poučením v tom smere, že Okresný súd Martin v súvislosti s kauzou a dožiadaním má sa obrátiť o vzájomnú právnu pomoc, a to prostredníctvom Generálnej prokuratúry SR na konkrétnu adresu, ktorá bola vyšpecifikovaná a zároveň bol pripojený aj návod Spojeného kráľovstva, ako postupovať pri žiadostiach o vzájomnú právnu spoluprácu, ako predkladať žiadosť úradom s tým, že vyslovil presvedčenie, že súdu tento návod pomôže,

- dňa 24.02.2014 sa Okresný súd Martin v súvislosti s nevybavením dožiadania z Veľkej Británie obrátil na Min. spravodlivosti SR, odbor medzinárodného práva súkromného s ohľadom na zvolenie ďalšieho postupu pre úspešné vybavenie dožiadania tak, ako to bolo súdu oznámené,

- súd rozhodol o priznaní odmeny prekladateľovi, a to uznesením zo dňa 24.02.2014 a zároveň súčasťou súdneho spisu je aj vyhotovená žiadosť o poskytnutie súčinnosti pri vybavovaní dožiadania adresované Min. spravodlivosti, ktorá bola zaslaná 12.03.2014 s tým, že súd doteraz nedisponuje žiadnou odpoveďou ani reakciou na požiadavku súdu.

- 25.11.2014 - spis pridelený novej zákonnej sudkyňi po odchode sudkyne JUDr. Márie Ilgovej do dôchodku,

- 22.12.2014 - súdom zaslaná urgencia Ministerstvu spravodlivosti SR, sekcia medzinárodného práva vo veci vybavenia dožiadania a zároveň žiadosť o usmernenie ďalších krokov súdu, ktoré by viedli k zefektívneniu postupu v danej veci (mailom + písomne),

- dňa 27.01.2015 ministerstvo mailom oznámilo, že vec bola z ich strany urgovaná, pričom termín vybavenia dožiadania bol odhadnutý na jeden mesiac,

- dňa 05.02.2015 ministerstvo mailom preposlalo odpoveď britského kontaktného bodu, pričom termín vybavenia bol odhadnutý na 28 dní,

- dňa 24.03.2015 súd mailom urgoval ministerstvo ohľadom vybavenia dožiadania, nakoľko v zmysle predchádzajúcej komunikácie mala byť vec vybavená začiatkom marca 2015,

- dňa 26.03.2015 ministerstvo mailom oznámilo, že britský kontaktný bod bol z ich strany urgovaný. V ten istý deň bolo oznámené, že kontaktný bod stále informáciu zisťuje,
- dňa 07.04.2015 bola doručená odpoveď na dožiadanie,
- dňa 09.04.2015 bol prekladateľ [REDACTED] požiadany o preklad listín z anglického do slovenského jazyka,
- dňa 23.04.2015 bol súdu doručený preklad listín,
- dňa 05.05.2015 bolo vypracované uznesenie o priznaní odmeny prekladateľovi,
- dňa 11.05.2015 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na 24.06.2015 o 09:00 hod., PM 8,
- dňa 13.05.2015 požiadal právny zástupca otca o určenie nového termínu vzhľadom na kolíziu veci s hlavným pojednávaním v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Martin,
- dňa 20.05.2015 súd zrušil vytýčený termín pojednávania, zároveň bol vytýčený nový termín pojednávania na 01.07.2015 o 09:00 hod., PM 8,
- dňa 20.05.2015 právny zástupca otca súdu mailom oznámil, že otec maloletej odlieta dňa 01.07.2015 na dovolenku, pričom na svojej osobnej účasti na pojednávaní trvá. Požiadal o zmenu termínu,
- dňa 01.06.2015 súd zrušil vytýčený termín pojednávania, zároveň bol vytýčený nový termín pojednávania na 12.08.2015 o 09:00 hod., PM 8.“

Z pripojenej prílohy k stanovisku sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu ku sťažnosti vyplýva, že ostatným úkonom vo veci je upovedomenie účastníkov o zrušení pojednávania nariadeného na 30. september 2015 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

K vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti doručenému ústavnému súdu 29. júna 2015 sťažovateľka zaujala v podaní doručenom ústavnému súdu 1. októbra 2015 takéto stanovisko:

„S poľutovaním musíme konštatovať, že takýmto spôsobom vybavovania prejednávanej veci sa v tomto roku 2015 pojednávania vo veci zrejme nedočkáme. Pokiaľ ide o zabezpečovanie dôkazov z Veľkej Británie, ktoré sú v danej veci zabezpečené len

po rok 2013, pričom rozhodovať vo veci sa bude zrejme, ak vôbec, až v roku 2016, bude potrebné opätovne zabezpečovať predmetné dôkazy opäť z Veľkej Británie za roky 2014 a 2015, resp. 2016, a teda otázne zostáva, či bude možné predmetnú vec o zvýšení výživného do dovŕšenia plnoletosti maloletej vôbec ukončiť.

Vzhľadom na charakter prejednávanej veci starostlivosti súdu o maloleté deti je vyššie uvedené konštatovanie prinajmenšom alarmujúce. Aj v danom prípade vidíme pochybenie súdu, keď svoju neúspešnú prvotnú žiadosť o zabezpečenie dôkazov o príjme otca maloletej neaktualizoval o neskoršie obdobia, čím v znení vyššie uvedeného spôsobil ďalšie prietahy v konaní do budúcnosti. A ak súd prvého stupňa majúc túto informáciu neurobil ďalšie kroky na zabezpečenie takéhoto dôkazu priebežne, pričom čaká na pojednávanie, kde mu to v právnej veci, kde súd koná aj z úradnej moci, oznámia zúčastnené strany, dochádza opäť k pochybeniu súdu a zbytočným prietahom v konaní.

V chronológii zaslanej súdu nie ani zmienka o tom, že by súd prvého stupňa opätovne žiadal Veľkú Britániu o zabezpečenie ďalších dôkazov o príjme otca za roky 2014 a 2015, vychádzajúc pritom zo zrušovacieho rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, kedy tieto údaje sú pre rozhodnutie nevyhnutné.

Je neprijateľné, aby sa o výživnom na maloleté dieťa konalo 5 rokov. Akým spôsobom má matka maloletého dieťaťa zabezpečovať jeho potreby, keď súd vo veci tak dlhú dobu nerozhodne konečným rozsudkom tak, aby sa tento mohol stať právoplatným a vykonateľným. Samotné rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktoré bolo rozhodnutím odvolacieho súdu zrušené taktiež neospravedlňuje prietahy v súdnom konaní, keďže nesprávne rozhodnutie resp. nesprávny postup súdu je v danom smere dôvodom tak dlhého súdneho konania.“

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 24. júna 2015, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď bude konať nové pojednávanie a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí. V citovanom zákonom ustanovení sa premieta zásada materiálnej pravdy, ktorá sa stále uplatňuje v nesporových konaniach (ku ktorým patrí aj konanie o zvýšenie výživného) a ktorá

znamená, že zodpovednosť za výsledok konania nesie súd a že účastníci, ktorí sú subjektmi konania, nie sú pri svojej nečinnosti pri dokazovaní postihnutí žiadnou sankciou ani negatívnymi dôsledkami.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania je posúdenie podmienok zmeny výšky už určeného výživného na neplnoleté dieťa sťažovateľky. Ide o konanie, ktoré právne zložitú obvyčajne nie je, metodika všeobecných súdov vo veciach starostlivosti o maloletých aj s medzinárodným prvkom (otec dieťaťa je cudzí štátny príslušník) je dostatočne jasná a podopretá ich stabilizovanou judikatúrou. Ústavný súd pripúšťa určitý stupeň skutkovej náročnosti v súvislosti so zabezpečením dôkazov prostredníctvom dožiadaní adresovaných príslušným orgánom vo Veľkej Británii, no súčasne konštatuje, že uvedenou skutočnosťou nie je možné ospravedlniť stav napadnutého konania v čase rozhodovania o sťažnosti ústavným súdom. Dôvodom na ospravedlnenie daného stavu podľa názoru ústavného súdu nemôže byť ani nutnosť ustanovenia kolíznych opatrovníkov a tlmočníkov, pretože ide o nenáročný procesný úkon a navyše v okolnostiach danej veci ide o uplatnenie nárokov pre maloleté dieťa, ktoré vo všeobecnosti vyžaduje postup okresného súdu s osobitnou rýchlosťou (napr. III. ÚS 344/05, IV. ÚS 31/06, II. ÚS 19/07).

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 P 2303/2010, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. Ústavný súd zo spisu nezistil, že by

vo vyhodnocovanom konaní existovali také skutočnosti, ktoré by mohli byť osobitne zohľadnené v neprospech sťažovateľky.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania bol v zásade plynulý, keď okresný súd od podania návrhu sťažovateľky vykonal veľký počet procesných úkonov v zásade v primeraných časových intervaloch, no na druhej strane bez konkrétneho posunu v merite veci, a preto je potrebné tento postup vyhodnotiť ako neefektívny.

O neefektívnosti konania zo stany súdu okrem iného svedčí aj zrušujúce uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 CoP 61/2011 zo 17. augusta 2011, keď v odôvodnení uznesenia bolo okrem iného uvedené:

„Odvolaací súd v prejednávanej veci zistil, že okresný súd neriadil sa citovanou zákonnou úpravou, rozhodol predčasne, hodnotiace závery sú nedostatočné, nemajú podklad vo vykonanom dokazovaní, z ktorého dôvodu je rozhodnutie okresného súdu neúplné a nepreskúmateľné.

S poukazom na obsah spisu možno konštatovať, že okresný súd nedôsledne zisťoval majetkové pomery otca a vzhľadom na jeho vzdelanie a schopnosti ani nepreveril tvrdenie matky o tom, že otec v zahraničí, konkrétne vo Veľkej Británii, pracuje ako lekár na základe registrácie. Uvedenej skutočnosti by nasvedčovalo i časté zdržiavanie sa otca na území Veľkej Británie, pričom na pojednávaní konanom dňa 28.1.2011 otec potvrdil, že je v Anglicku naďalej registrovaný ako lekár. Za uvedenú registráciu platí 400,- eur ročne, ktorú čiastku podľa vlastného vyjadrenia nepovažuje za vysokú, vzhľadom na to, čo by jej odhlásením mohol stratiť, (č. l. 88). Možno konštatovať, že oproti poslednému rozhodovaniu o výživnom na strane otca došlo k podstatnej zmene pomerov (pri poslednom rozhodovaní bol otec nezamestnaný), túto zmenu však okresný súd dostatočne nepreveril. Uspokojil sa s tvrdením otca, podporeným len fotokópiou pracovnej zmluvy, že pracuje ako mobilný obchodný zástupca pre nákup pre Stavebnú spoločnosť HGZ (pre spoločnosť svojho otca),

s príjmom vo výške 6.000,- saudských rijálov (cca 1.000,- eur) mesačne. Okresný súd však vzhľadom na znenie článku 11 tejto zmluvy opomenul vyhodnotiť jej prípadnú platnosť.!“

Ústavný súd pripúšťa, že zabezpečovanie dôkazov prostredníctvom dožiadania od príslušných orgánov v cudzine samo osebe objektívne prispieva k predĺženiu priebehu konania, no v okolnostiach danej veci z prípisu (Birmingham Civil Justice Centre) doručeného okresnému súdu 7. mája 2012 vyplýva, že dožiadanie nebolo možné vykonať z dôvodu, že požadované údaje neboli dostatočne špecifikované. Z uvedeného dôvodu bolo nutné uvedené dožiadanie doplniť a opakovane odoslať na vybavenie, čo nepochybne prispelo k predĺženiu napadnutého konania.

Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol (napr. III. ÚS 108/09).

V súvislosti s významom sporu pre sťažovateľku už ústavný súd viackrát uviedol, že ak sú predmetom konania vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, konaniam o týchto vzťahoch majú príslušné súdy venovať mimoriadnu starostlivosť, pretože dĺžka napadnutého konania závažne ovplyvňuje zabezpečenie základných životných potrieb maloletých detí (I. ÚS 194/03).

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že tento súd medzi veci, pri ktorých sa zohľadňuje aj predmet konania, zaraďuje aj vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi, preto konaniu o týchto vzťahoch príslušné súdy majú venovať „mimoriadnu starostlivosť, pretože procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok de facto rozhodnutie o otázke predloženej súdu“ (H. v. Spojené kráľovstvo z 8. 7. 1987, séria 120-A, § 85).

Z tohto aspektu ústavný súd konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval dostatočne efektívne a v dostatočnej miere nezohľadnil, o čo sťažovateľke, zákonnej zástupkyne maloletého dieťaťa, v tejto veci ide. Do dňa prerokovania sťažnosti ústavným súdom konanie ešte nie je právoplatne skončené, teda stav právnej neistoty sťažovateľky odstránený nebol.

Uvedený postup okresného súdu teda nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Na základe uvedeného a berúc do úvahy aj to, o čo sťažovateľke v konaní ide, dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní o návrhu na zvýšenie výživného, ktoré je ním vedené pod sp. zn. 12 P 303/2010, došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, keď poukázala na právnu neistotu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania zavinenú „*nekonaním a nesprávnym konaním*“ okresného súdu v napadnutom konaní.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 P 303/2010, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu a najmä skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, považoval ústavný súd priznanie sumy 2 500 € za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátom JUDr. Tomášom Zbojom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti, stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 139,83 €, t. j. spolu 419,49 €, čo spolu s režijným paušálom 3 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 444,66 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2015